

Siker- és kudarctényezők az európai diverzifikációs kezdeményezésekben

Problémafelvetés

Növénytermesztési rendszereink sokszínűbbé válását különböző tényezők gátolhatják. A sikereket és kudarokat okozó tényezők, valamint a diverzifikációra irányuló kezdeményezések előnyeinek és hátrányainak azonosítása kulcsszerepet játszhat a növénytermesztési sokszínűség elősegítésében.

Megoldás

Ha a növénytermesztési diverzifikáció korlátozó tényezői jól ismertek, és működő megoldások állnak rendelkezésre áthidalásukhoz, az hozzájárulhat a fenntarthatóbb gazdálkodáshoz. A növényi diverzifikációs tapasztalatokat útmutató, szakértői felmérés eredményei segíthetnek abban, hogy stratégia tervezés során a kulcsproblémákra összpontosítsunk, figyelembe véve az egyes szereplők eltérő igényeit. A közölt ismeretek segíthetik az új diverzifikációs kezdeményezések célba érését.

Alkalmazhatósági adatok

Téma

Tapasztalatok a növényi diverzifikációban

Földrajzi lefedettség

Európa-szerte

Végrehajthatóság ideje

Bármikor

Alkalmazhatóság időszaka

Stratégiai tervezési fázis

Felszerelés

-

A legjobban hasznosítható

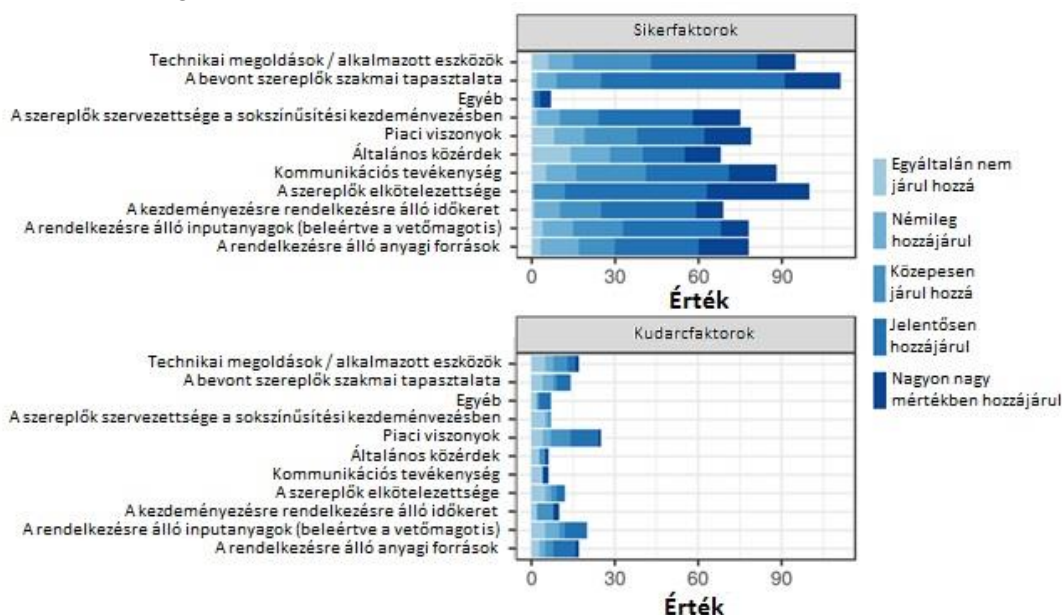
Növényi diverzifikációs kezdeményezések tervezéséhez

Végfelhasználók

Gazdálkodók, kutatók, szakpolitikusok

Eredmény

A felmérés során 12 európai országból 128 érvényes válaszból egy átfogó adatbázist hoztunk létre. A tapasztalatokból kiderült, hogy a legfontosabb diverzifikációs **kudarctényezők gazdasági eredetűek** voltak (pl. piaci viszonyok, anyagi források hiánya) illetve szintén jelentős szerepet játszottak a **technológiai tényezők** (pl. az input anyagok elérhetősége, technikai megoldások). A legfontosabb **sikertényezők az emberi erőforrások** voltak, így a szakértelem, a szereplők elkötelezettsége és az általános közérdeklődés (lásd 1. ábra). Az európai diverzifikációs tapasztalatoknak három, leggyakrabban említett célkitűzése a **fenntarthatóság fokozása**, az **agrárium termelékenységének javítása**, valamint **jövedelmezőségének növelése** volt.

1. ábra: Az európai diverzifikációs tapasztalatok alapján kijelölt siker- és a kudarctényezők (Drexler et al., 2019)

Kulcsmegállapítások és javaslatok

- A felmérés során vizsgált diverzifikációs tapasztalatok alapján, beleértve konvencionális és ökológiai rendszereket is, a legtöbb esetben **új növényekkel bővítették a vetésforgót**, de ugyancsak jelentősek voltak a **másod- vagy köztesvetésről** szóló tapasztalatok is.
- A vetésforgót leggyakrabban **gabonafélékkel, hüvelyesekkel, olaj- és zöldtrágya növényekkel** bővítették.
- A kezdeményezések során az értéklánc termelési szintjén a gazdálkodón kívül leggyakrabban **vetőmag-előállítók, gépfejlesztők, nemesítők, valamint inputanyag -fejlesztők vagy -előállítók** vettek részt.
- Az egyik legnagyobb kihívást az új vagy egyszerre betakarított növények feldolgozása jelentette.
- Ebből adódóan a feldolgozási lánc sikeres bevonása kiemelten fontos. A **kereskedelem, logisztika és marketing területek bevonása** egyaránt **szükséges** a diverzifikáció eredményességéhez.
- A kezdeményezések kétharmada önfinanszírozásból valósult meg, viszont azok, amelyeknek **speciális anyagigényük is volt**, valamint a feldolgozási lánc fejlesztését is szükségessé tették, 100.000 eurót meghaladó támogatást igényeltek. Ilyen esetekben az **Európai Unió és/vagy nemzeti, regionális projektek, valamint a szakpolitikai támogatás fontos szerepet játszott**. A szakpolitikai tényezők - gyakorlati megvalósításuk függvényében - lehetnek kulcsfontosságú ösztönző vagy hátráltató hatásúak is.
- Az emberi erőforrásból eredő tényezők, mint például a **szakértelem, a szereplők elkötelezettsége és a személyes interakciók** elengedhetetlenek a sikerhez. A siker kulcsai tehát a kezdeményezésben részt vevő személyek, az ő tudásuk, elkötelezettségük és interakcióik.
- A diverzifikáció megvalósítása során **szakértők bevonása, a szereplők képzése, motiválása** elengedhetetlen.
- Az átalakított vetésforgó **fenntarthatóbb és eredményesebb**, ha az új növénynek **nincsenek közös károsítói** a vetésforgó többi növényével, de ugyanazzal a gépparkkal kivitelezhető a termesztése.
- Ne feledkezzünk meg a piaci viszonyokról, melyek **fontossága fokozottan érvényesül a kizárólag vetésforgó-bővítés általi diverzifikációs kezdeményezések** esetében, míg a másodvetést és/vagy köztesvetést is alkalmazók tekintetében kevésbé volt releváns.
- Fontos, hogy a válaszadók szerint a **vetésforgó-bővítés önmagában nem javítja jelentősen környezetünk állapotát**. Ezért célszerű kiegészíteni más jó gyakorlatokkal, mint például a növényvédőszer használat mérséklésével, további diverzifikációs stratégiákkal.

Használja a komment szekciót a [DiverIMPACTS fórumán](#), hogy megoszthassa saját tapasztalatait más gazdákkal, tanácsadókkal, kutatókkal is! Ha kérdése merülne fel a módszertannal kapcsolatban, kérjük, keresse fel a gyakorlati útmutató első szerzőjét elektronikus levélben!

További információk

Linkek

- [Survey of European Crop Diversification Experiences: First results of the DiverIMPACTS Project. \(angol\)](#)
- [Diversification des systèmes de cultures: les défis \(francia\)](#)

A gyakorlati útmutatóról és a DiverIMPACTS projektről

Szerző:

Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet (ÖMKi)

Miklós tér 1, H-1033 Budapest

Telefon +36 1 244 83 58, info@biokutatas.hu, biokutatas.hu

Szerzők: Drexler Dóra, Frédéric Vanwindekens, Trugly Bence, Didier Stilmant, Cordula Mertens

Elérhetőség: dora.drexler@biokutatas.hu

Permalink: zenodo.org/record/3403665

Ez a gyakorlati útmutató a DiverIMPACTS projekt keretei között készült el, az EIP-AGRI „practice abstract” formátuma alapján. Az útmutató szereplő információk egy, az európai növényi

diverzifikációs tapasztalatokat vizsgáló felmérésből származnak, amely a DiverIMPACTS projekt részeként készült el.

DiverIMPACTS: A projekt 2017 júniusától 2022 májusáig tart. Távlati célja a termesztett növények körének sokszínűbbé tétele Európa-szerte, vetésforgók bővítésével, köztes- és másodvetési technikák által. Mindezt a szereplők és az értéklánc támogatásával, a fenntarthatóság érdekében, hogy elérhetővé váljon a természeti rendszerek teljes diverzifikációjában rejlő potenciálja, a termelékenység fokozása és erőforrás-hatékony- valamint fenntartható értékláncok alakuljanak ki.

A projekt weboldala: www.diverimpacts.net

© 2019

